

“L’essència de la Facultat de Lletres perviu, malgrat el soroll de canvis aparents”

Entrevistem Maria José Vilalta

Maria José Vilalta és catedràtica d’Història Moderna de la Universitat de Lleida.

-Com van ser els teus inicis a la Facultat de Lletres?

Vaig començar com a alumna de la Llicenciatura de Geografia i Història l’any 1980, al Roser. **Ho vaig viure amb tot l’entusiasme amb què algú de primer comença uns estudis que ha triat a consciència, que té moltes ganes d’aprendre i que és feliç. Era un entorn molt viu, molt compromès, del qual vaig gaudir moltíssim.** Van ser tres cursos a l’antic Estudi General i dos d’especialització a la Universitat de Barcelona.

En acabar, vaig accedir a una beca d’investigació (FPI) i, el 1988, vaig començar com a professora a la Llicenciatura. Les assignatures més importants que he anat impartint són Història Moderna Universal, Història Moderna de Catalunya, Història del Pensament Social i Polític Modern i Contemporani, Història Moderna d’Amèrica i Mundialització.

-Com era l’ambient de l’època?

L’ambient era molt acadèmic, molt d’estudi, i, a la vegada, molt festiu, ja que fèiem moltes activitats, que, a la vegada, també ens servien per a generar altres espais de polèmica i de debat social i polític. **En termes de facultat, recordo un professorat jove, proper i compromès.** Cal dir, també, que, institucionalment, era tot més lleuger. La vida acadèmica en conjunt, la manera com es feien les coses, era menys rígida i menys carregada de paperassa, a diferència de com és ara.

-Recordes algun esdeveniment significatiu d’aquests anys?

Un dels esdeveniments més significatius per a mi, a part de les vagues i lluites per la llibertat d’expressió, va ser l’homenatge l’any 1984 a un historiador que admiro, **Pierre Vilar**. A aquest acte, van venir alguns dels millors estudiosos d’història moderna d’Espanya, particularment del segle XVIII. Va ser impressionant tenir Pierre Vilar conversant i debatent amb nosaltres, l’estudiantat, que havíem llegit amb passió les seves aportacions a la investigació històrica. **Les seves obres, ara i adés, són referents d’actualitat per forjar la imprescindible capacitat de pensar històricament.**

-Com ha canviat l’educació universitària durant els últims anys?

L’educació universitària es manté amb qualitat perquè els i les docents sabem què hem de fer en cada moment i perquè anem responant als reptes que es van proposant sense defallir. **L’essència de l’ensenyament universitari ha canviat molt poc, malgrat la coberta aparent de grans novetats que sempre han existit i ara tenen, simplement, un altre nom.**

Allò que és substancial i fonamental en la relació professorat-estudiantat, sortosament, perviu inalterable. Cal, però, reconèixer que disposem d'eines pròpies de la societat tecnològica on vivim que usem i que faciliten algunes activitats molt concretes a l'aula.

El que ha alterat la feina és l'increment, sovint innecessari, de la complexitat en la manera de fer les coses.

Administrativament, s'ha multiplicat una burocràcia que obliga a perdre temps i a manllevar-lo d'allò essencial: el treball intel·lectual. Estic parlant d'una complicada carcassa de tràmits molt variats, la gran majoria relacionats amb allò que se'n vol dir control de qualitat, que s'ha incorporat a les nostres vides acadèmiques, sense que ningú preguntés si calia o no, sense cap mena de crítica. La docència, la recerca i la gestió esdevenen més enrevessades, però no millors. Cal dir-ho.

En l'etapa com a vicedegana es va veure molt clar. Els i les membres de l'equip (unes relacions personals que recordo amb plaer i que conservo amb afecte) vam esmerçar una enorme quantitat de temps i esforç per tal de fer una (absurda) avaluació del centre. Un cop feta, van començar les retallades, sense previ avís i sense correspondència amb el resultat que havíem justificat. En aquell moment, els estudis de filologia francesa van rebre la clatellada. Des de llavors, hem viscut en una molt interessada corda fluixa, però ens hem sabut mantenir més enllà de la imposició de criteris economicistes i d'empresa. Res més allunyat de l'esperit universitari!

-Quins reptes creus que haurà d'afrontar la Facultat de Lletres en el futur?

El principal serà seguir sent i fent allò que ens defineix, sense perdre la nostra personalitat i tradició: primer, defensar un servei públic dedicat a ajudar la ciutadania en la seva formació en les branques del coneixement científic que ens són pròpies i, segon, promoure l'impuls del pensament lliure i crític.